

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Proaktivan pristup strateškom upravljanju

Način na koji [strateški menadžeri](#) pristupaju poslovnim izazovima, u suvremenom okruženju, ima bitan uticaj na poslovanje preduzeća. Proaktivan pristup je od posebnog značaja za strateško upravljanje. Jedna od prednosti primjene proaktivnog pristupa je da proaktivni menadžeri inspiriraju svoj suradnički tim da djeluje i kreira novu vrijednost, umjesto da čeka na određeni ishod. Strateški menadžeri treba da osnaže cijeli suradnički tim u primjeni proaktivnog pristupa u poslovanju preduzeća.

Šta je proaktivno upravljanje?

Proaktivno upravljanje (engl. Proactive management) je vitalni dio upravljanja rizicima kojeg preduzeće treba primjenjivati kako bi postiglo poslovni uspjeh. Ovaj stil upravljanja se fokusira na kontroliranje ili upravljanje poznatim rizicima. Svrha proaktivnog upravljanja je povećati šanse za uspjeh, smanjujući šanse i uticaj eventualnih opasnosti. Drugim riječima, vrši se pravovremena priprema za savladavanje rizika koji bi mogli negativno uticati na (strateške) ciljeve preduzeća. Za razliku od reaktivnog upravljanja, pri čemu se čeka da dođe do problema, a zatim se pronalazi njegovo rješenje, proaktivno upravljanje naglašava planiranje. Uključuje pažljivo identificiranje i procjenu svih potencijalnih rizika i razvoj planova za njihovo sprečavanje ili savladavanje u slučaju da se isti pojave.

Proaktivne tržišne strategije

U suvremenim tržišnim uvjetima koje karakterizira brzo promjenjiva tehnologija i globalna konkurencija, preduzeća moraju postati proaktivni pri zadovoljavanju potreba svojih kupaca kako bi uspjeli na tržištu. Proaktivnost na tržištu, naročito pri zadovoljavanju potreba kupaca i pri stvaranju vrijednosti za korisnike proizvoda i usluga, omogućava preduzeću postizanje vrhunskih poslovnih performansi. Dakle, proaktivnost direktno utiče na povećanje performansi preduzeća i pruža mogućnost za stvaranje nove vrijednosti na tržištu.

Proaktivnost na tržištu prije svega se može definisati kao ponašanje preduzeća koja preuzimaju inicijative, orijentirana su na budućnost i potiču tržišne promjene. Preduzeća koja primjenjuju proaktivni pristup u svom tržišnom djelovanju imaju jedinstveni profil, koji se može definirati kao slijedeće proaktivne tržišne strategije:

- strategija oblikovanja tržišta
- strategija angažiranja korisnika i
- strategija tehnološkog vođstva.

Proaktivno planiranje

Suvremena preduzeća se trebaju odmaknuti od izvornog reaktivnog pristupa planiranju, prema proaktivnom pristupu, nastojeći potpuno ukloniti sve probleme koji bi se mogli pojaviti prije nego što se isti i dogode. Proaktivnim planiranjem preduzeće može 'brže' stvoriti željenu budućnost, mijenjajući način planiranja, upravljanja i podrške pri upravljanju resursima.

Proaktivnim planiranjem oblikuju se budući rasporedi resursa preduzeća, umjesto da se nastoje savladati izazovi koji su izvan kontrole (npr. pandemija i slične krizne situacije). Visok nivo nepredvidivosti na (globalnom) tržištu znači da preduzeće mora biti u stanju brzo reagirati na promjene, povećati i smanjiti korištenje resursa, te detaljno razumjeti kako će to uticati na poslovanje preduzeća, posmatrano iz više različitih perspektiva (npr. interno i eksterno).

Niko ne može predvidjeti šta će se sve, u sljedećih nekoliko godina, dešavati na (globalnom) tržištu, ali poduzimanjem pravovremenih mjera za minimiziranje rizika mogu se stvoriti bolji poslovni rezultati preduzeća (i u npr. kriznim okolnostima).

Prednosti suvremenog proaktivnog upravljanja

U digitalnoj ekonomiji sve više se za upravljanje poslovnim procesima koriste različite vrste softvera. Ukoliko žele implementirati proaktivni pristup strateškom upravljanju, donosioci odluka trebaju izvršiti digitalnu transformaciju poslovanja preduzeća. Suvremeni strateški menadžeri trebaju koristiti digitalne alate za proaktivno upravljanje poslovnim i IT sistemom. Korištenjem proaktivnog IT sistema omogućava se postizanje optimalnih performansi preduzeća, uz minimalno odugovlačenje operacija u slučaju eventualnih pogreški u radu (IT sistema i ljudi).

Najznačajnije prednosti primjene suvremenog sistema za proaktivno upravljanje su:

- rano otkrivanje problema
- kontinuirani nadzor (poslovnog i IT) sistema
- bolje razumijevanje poslovnih procesa i sistema
- implementacija automatskog odgovora na potencijalne greške u (IT) sistemu.

Zaključak

Iako ima brojne prednosti, osnovni nedostatak proaktivnog pristupa je u tome što se upravljački proces sastoji od mnogo koraka koji su međusobno povezani i moraju se stalno unapređivati. Pri tome se mogu pojaviti i neki neočekivani faktori koji mogu promijeniti cijelu strategiju i kao rezultat toga sam proces strateškog planiranja. Općenito, proaktivno upravljanje ima brojne pozitivne rezultate za poslovanje preduzeća, ali ponekad ovaj pristup može dovesti i do negativnih nuspojava, kao što je to povećani nivo stresa u preduzeću, i tome strateški menadžeri trebaju posvetiti posebnu pažnju.

Budući da niko ne može predvidjeti svaku mogućnost, niti jedno preduzeće ne može biti proaktivno u svakoj situaciji. Međutim, preduzeća koja naglašavaju proaktivnu strategiju obično su učinkovitija u rješavanju poslovnih izazova i to je osnovna prednost proaktivnog strateškog upravljanja. Osnovna razlika između primjene proaktivne i reaktivne strategije je u stepenu pripremljenosti, odgovornosti i pouzdanosti preduzeća. Još jedan primjer razlike između proaktivnih i reaktivnih strategija je u području kontrole kvalitete.

Proaktivna strategija podrazumijeva donošenje pažljivih odluka u svim poslovnim procesima, počev od procesa selekcije kadrova i njihovog zapošljavanja, preko njegovanja organizacijske kulture koja je usmjerena na potrebe kupaca, do svih drugih poslovnih aktivnosti koje bi mogle spriječiti nezadovoljstvo kako kupaca i poslovnih partnera, tako i zaposlenika.